

DEVLET ELİYLE
AYRIMCILIK

VE TOPLUMSAL
ZORBALIĞA UĞRAYAN
ÇOCUKLAR
SOLIDARITY WITH OTHERS

HAZIRLAYAN
NİHAL BOGAZ

İçindekiler

Devlet Eliyle Ayrımcılık ve Toplumsal Zorbalığa Uğrayan Çocuklar	2
Ayrımcılık nedir?	2
Türk Hukuk Sisteminde Ayrımcılık Kavramı	2
Uluslararası Metinler	2
İç Hukuk Metinleri	4
Toplumsal Zorbalığa Maruz Kalan Çocuklar	6
Yaşam Hakkı	6
Sağlığa Erişim Hakkı	8
Eğitim Hakkı	10
İsim Hakkı	12
Özgürlük Hakkı	13
Özel Hayatın Gizliliği Hakkı	14
Özürlü Çocuğun Hakları	14
Sosyal Haklardan Yararlanma	15
Oyun ve Sosyalleşme Hakkı	16
Beslenme Hakkı	17
SONUÇ	18

Devlet Eliyle Ayrımcılık ve Toplumsal Zorbalığa Uğrayan Çocuklar

Türkiye’de devlet eliyle ayrımcılık yapılmaktadır. Evet aslında bir önceki cümle özne ve yüklem bakımından uyumsuz olan ve anlatım bozukluğu yapılmış sayılması gereken bir cümledir. Zira devlet ayrımcılığı yapan değil ayrımcılığa karşı koruyan konumunda olmalıdır. Ancak Türkiye’de dezenformasyona uğramış birçok kavram ve kurum gibi bu öznede rolünü yitirmiş haldedir. Bu yazıda devletin bir gruba yönelik sistemli ayrımcılığının toplumdaki yansıması ile kendisi ya da ailesi nedeniyle öteki olmaya mahkûm edilen çocuklar¹ incelenecektir.

Ayrımcılık nedir?

Ayrımcılık kavramının gündelik dildeki karşılığı “ayrımcının tutum ve davranışı, ayrımcının tuttuğu yol” iken;² hukuk literatüründe yasak olarak ele alınmıştır. Ayrımcılık yasağı, yasalar önünde eşitlik ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede koruma, insan haklarının korunmasıyla ilgili temel ve genel prensiplerdir.³

Ayrımcılık yasağının uygulayıcısı devlettir. Gerek taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ile gerekse iç hukukta yapacağı düzenlemelerle doğrudan ya da dolaylı olarak halkın buna maruz kalmasını önlemekle yükümlüdür.

Türk Hukuk Sisteminde Ayrımcılık Kavramı

Devletin bir hakkın korunmasını sağlarken pozitif ve negatif yükümlülükleri vardır. Pozitif yükümlülüklerin asıl karakteri, ulusal makamların makul ve uygun tedbirler alarak bireyin haklarını korumasıdır. Negatif yükümlülük ise müdahale etmemektir.⁴

Şu hâlde Türkiye pozitif yükümlülüğü kapsamında hangi hukuki düzenlemeleri yapmıştır?

Uluslararası Metinler

Türkiye, ayrımcılık yasağının düzenlendiği birden fazla uluslararası anlaşmaya taraftır. Anayasanın 90. Maddesine göre “...Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.” Yani temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası bir anlaşma, iç hukuktaki bir kanun ile aynı basamakta ama önceliklidir.

1. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin⁵ ayrımcılığa ilişkin 2. maddesi şu şekildedir:

“Bu Sözleşmeye Taraf her Devlet, bu Sözleşmede tanınan hakları ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya diğer bir fikir, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğum veya diğer bir statü gibi herhangi bir nedenle ayrımcılık yapılmaksızın, kendi toprakları üzerinde bulunan ve egemenlik yetkisine tabi olan bütün bireyler için güvence altına almayı bu ve haklara saygı göstermeyi taahhüt eder.”

¹ Çocuk Hakları sözleşmesi madde 1 göre: Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.

² Oxford Languages tarafından verilen sözlük anlamı.

³ https://insanhaklarizleme.org/vt/yayin_view.php?editid1=428

⁴ https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/10122019112811pozitif_yukumluluk.pdf

⁵ Türkiye 15 Ağustos 2000 tarihinde imzalamış, 4 Haziran 2003 tarihinde ise Resmî Gazetede yayınlarak onaylanmıştır. Böylece iç hukukta uygulanabilir hale gelmiştir.

2. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi⁶ madde 2/2 de ayrımcılık düzenlenmiştir:

“Bu Sözleşmeye Taraf olan Devletler, bu Sözleşmede öne sürülen hakların ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka bir görüş, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş ya da başka bir stat, gibi herhangi bir ayırım gözetmeksizin uygulanacağını güvenceye bağlamayı üstlenir.”

3. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin⁷ 2. Maddesinde çocuklara karşı ayrımcılığın her türlü yasaklanması. Madde metni şu şekildedir:

“1. Taraf Devletler, bu Sözleşmede yazılı olan hakları kendi yetkileri altında bulunan her çocuğa, kendilerinin, ana babalarının veya yasal vasilerinin sahip oldukları, ırk, renk, cinsiyet, dil, siyasal ya da başka düşünceler, ulusal, etnik ve sosyal köken, mülkiyet, sakatlık, doğuş ve diğer statüler nedeniyle hiçbir ayırım gözetmeksizin tanır ve taahhüt ederler.

2. Taraf Devletler, çocuğun ana-babasının, yasal vasilerinin veya ailesinin öteki üyelerinin durumları, faaliyetleri, açıklanan düşünceleri veya inançları nedeniyle her türlü ayırma veya cezaya tabi tutulmasına karşı etkili biçimde korunması için gerekli tüm uygun önlemi alırlar.”

4. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)⁸ madde 14 ayrımcılığa ilişkindir:

“Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.”

Ayrıca sözleşmeye ek olarak 12 nolu protokol⁹ de ayrımcılığı ele almaktadır. Türkiye protokolü kabul etmiş ancak onaylama işlemini yaparak iç hukukta uygulanabilir kılmamıştır.

“Madde 1-Genel ayrımcılık yasağı

1. Yasayla düzenlenen herhangi bir haktan yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal ya da başka görüş, ulusal ya da toplumsal köken, bir ulusal azınlığa mensup olma, mülkiyet, doğum ya da diğer statüler gibi herhangi bir temelde ayrımcılık yapılmaksızın, güvence altına alınacaktır.

2. Hiç kimse, herhangi bir kamu makamı tarafından paragraf 1’de belirtilen herhangi bir temelde ayrımcılığa tabi tutulmayacaktır.”

Ayrıca uluslararası bir sözleşme olmamakla birlikte, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi de metin olarak çok değerlidir. Bildirgenin hukuki bir bağlayıcılığı olmamakta olup tavsiye niteliğindedir. 360’dan fazla dile çevrilmiş birçok devlet tarafından bildirge

⁶ Türkiye Sözleşmeyi 15 Ağustos 2000 tarihinde imzalamıştır. Sözleşme 4 Haziran 2003 tarihinde onaylanmıştır. Türkiye, onay belgelerini 23 Eylül 2003 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği’ne tevdi etmiş ve 27. madde uyarınca, Sözleşme Türkiye bakımından 23 Aralık 2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

⁷ Türkiye, 14 Eylül 1990 tarihinde imzaladığı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne 9 Aralık 1994 tarihli ve 4058 sayılı TBMM Uygun Bulma Kanunu uyarınca taraf olmuş ve anılan Sözleşme Türkiye açısından onay belgelerimizin BM Sekreteriyasına tevdi edilmesini müteakip 4 Mayıs 1995 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

⁸ Türkiye Sözleşmeyi 04.11.1950 tarihinde imzalamış ve 10.03.1954 tarihinde onaylamıştır. Kanunun ve Sözleşmenin Resmi Gazete’de yayım tarihi, 19.03.1954’tür. Sözleşme’nin onay belgesi 18.05.1954 tarihinde Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine depo edilmiştir. Bu tarih Sözleşmenin Türkiye bakımından yürürlüğe girdiği tarih olmaktadır.

⁹ Türkiye 18.04.2001 tarihinde imzalamış ancak henüz onaylamamıştır.

tanınmıştır. Türkiye genel kuruldaki oylamada olumlu oy vermiş, 27 Mayıs 1949'da ise Resmi Gazetede yayınlarak yürürlüğe koymuştur. Bildirgenin 7. Maddesini ayrımcılık yasağı kapsamında okuyabiliriz:

“Herkes yasa önünde eşittir ve ayırım gözetilmeksizin yasa tarafından eşit korunma hakkına sahiptir. Herkesin bu Bildiriye aykırı her türlü ayırım gözetici işlemlere ve ayırım kısırtıcılığına karşı eşit korunma hakkı vardır.”

Taraf olunan tüm bu uluslararası anlaşmalar şunu göstermektedir: sözleşmeye taraf olan devlette yaşayan bir kişi sözleşme kapsamında tanınan haklardan eşit bir şekilde yararlanacaktır. Birey ister içine doğduğu cinsiyet, ırk, renk, dil isterse de kendi tercihleri doğrultusunda seçtiği politik ya da diğer görüşleri nedeni ile ayrımcılığa uğramayacaktır.

Bu metinlere taraf olan devletler iç hukuk sistemlerini buna uyarlamakla sözleşmeleri uygulanabilir hale getirecektir. Ne yazık ki BM nezdinde sözleşmeye taraf olmuş olması herhangi bir ihlalde taraf devletin yargılanabilir olduğunu göstermemektedir. Türkiye, BM'nin adalet organı olan Adalet Divanı'nın zorunlu yargı yetkisini kabul etmemektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ise AİHS taraf olan devletlerin hak ihlali yaptığı gerekçesi ile başvurulabilecek olan bir makamdır. Ancak iç hukuk yollarının tüketilmesi zorunluluğu, etkin ve erişilebilir iç hukuk yolu olmayan ülkelerde makul bir sürede gerçekleşmemekte ve adil yargılanma hakkının da ihlal edilmesine neden olmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir kişinin siyasi veya başka bir görüşü nedeniyle ayrımcılığa uğramasına ilişkin oldukça az davayı ele almıştır.¹⁰

Türkiye'de 17-25 Aralık 2013 tarihinden itibaren Gülen Hareketine yönelik doğrudan ve dolaylı ayrımcılık yapılmaktadır.¹¹ 15 Temmuz 2016 da gerçekleşen sözde darbenin faili olarak ilan ettiği bu grubu terör örgütü olarak adlandırılmış ve ayrımcılığın yapıldığı saha ve yaş grubu genişlemiştir. Artık yeni doğan bir bebek de terör örgütü üyesi muamelesi görmekte, ebeveyni ile cezaevine girmekte ya da gittiği okulda öğretmeni ve arkadaşları tarafından zorbalığa maruz kalmaktadır.

İç Hukuk Metinleri

Türk Anayasasında ayrımcılığa ilişkin açık bir madde hükmü bulunmamaktadır. Ancak ayrımcılığın zıddını eşitlik olarak okursak anayasanın 10.maddesi bunu düzenlemektedir:

“Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (Ek cümle: 7/5/2010-5982/1 md.) Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

¹⁰Ayrımcılık ile ilgili AİHM yapılan 4532 dosya vardır. Bunlardan yalnızca 18 tanesi siyasi ve diğer kanaatler ile ilgilidir.

<https://hudoc.echr.coe.int/tur#%7B%22kphthesaurus%22:%7B%22100%22,%22309%22%7D,%22documentcollectionid%22:%7B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%7D%7D>

¹¹ Doğrudan ayrımcılığa örnek olarak Gülen hareketi ile irtibatlı olan eğitim kursları/ dershanelerin kapatılması için bakınız: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140314-1.htm>

Gülen Hareketi ile iltisaklı yayın oranlarının kapatılması ile ilgili. KHK'nın madde 2.b ve 2.c de belirtilen yayın organları ekli listede bulunmaktadır: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160727M2..htm>

(Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...)9 kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

Türk Ceza Kanunu madde 122, Ayrımcılık ve Nefret Suçu olarak düzenlenmiştir:

“Dil, ırk, milliyet, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din veya mezhep farklılığından kaynaklanan nefret nedeniyle; a) Bir kişiye kamuya arz edilmiş olan bir taşınır veya taşınmaz malın satılmasını, devrini veya kiraya verilmesini, b) Bir kişinin kamuya arz edilmiş belli bir hizmetten yararlanmasını, c) Bir kişinin işe alınmasını, d) Bir kişinin olağan bir ekonomik etkinlikte bulunmasını, engelleyen kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Tüm bu yasal düzenlemelerin varlığı kişiyi, uğrayabileceği ayrımcılığa karşı korumak içindir. Bireylerin birbirine ya da kurumların bireye yapacağı bir ayrımcılıkta devletin yargı organı kişiye başta buna uğrayamayacağını söylemektedir. Peki devlet, ayrımcılığı bir gruba yönelik yaptığında ne olur?

Devletin desteklediği bir ayrımcılık, devlet kurumları eliyle uygulanır hale gelir. Bunu eğitimde, sağlıkta ya da istihdamda faaliyet gösteren özel sektör kurumları takip eder. Ve tabi ki bu ayrımcılık politikası halka, bireylere yansır. Bunun bir suç olabileceğinin bilincinde olan-olmayan insanlar ayrımcılık suçunu işler hale gelirler. Toplumda etiketlenen grup, sistemli bir şekilde ötekileştirilir ve ayrımcılığa maruz kalır.

Peki devlet ayrımcılığı nasıl yapar?

Mesela herkese eşit olarak sağlanan bir imkânı bir grup için yararlanılamaz kılarak yapabilir.

6 Şubat 2023 de Türkiye’de Maraş merkezli meydana gelen deprem sonrasında depremzedeler için sağlanan barınma imkanından KHK ile görevinden atılmış bir kişi yararlanamamıştır.¹² Bir diğer örnekte depremzede bir aile yerleştirildikleri yurttan Ramazan iftarı için bir iftara giderler. Gülen Hareketi ile bağlantısı olması sebebi ile KHK ile görevinden atılan eşi nedeniyle iftara kabul edilmemiştir.¹³

Bir başka örnekte iş alımı sırasında devletin size verdiği Kod-37 etiketi nedeni ile iş başvurularınız reddedilmektedir.¹⁴ Nedir kod 37, görevinden KHK ile atılmış bir kişiye verilen etikettir. Bu etiket nedeniyle kişi niteliğine göre iş bulmakta çoğu zaman da geçim sıkıntısı yaşamaktadır. 30.000 insan üzerinden toplanan verilerle oluşturulmuş olan 4-5-6. Yılında OHAL’in Toplumsal Maliyeti raporunda KHK ile işinden ayrılanların %83’ünün geçim sıkıntısı yaşadığı belirtilmektedir.¹⁵ Yine aynı raporda mağdurların %61 bulunduğu şehri ya da evini değiştirmek zorunda kaldığı ifade edilmektedir.

Tüm bunlar olurken ebeveynin etiketinden dolayı öteki olmak zorunda kalan çocuklar neler yaşamaktadır? BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ile teminat altına alınan onlarca hak, bir anda çığnemesinde sakınca olmayan cümlelere dönüşmektedir.

¹² <https://www.gazeteduvar.com.tr/depremzedeye-gbt-khkli-oldugu-icin-yurda-alinmadi-haber-1607142>

¹³ <https://www.tr724.com/akpnin-iftar-yemegine-khkli-polisin-depremzede-esi-alinmadi/>

¹⁴ <https://www.evrensel.net/yazi/89839/kod-36-ve-37-fisleme>

¹⁵ <https://artigercek.com/guncel/ohal-khk-raporu-insanliga-karsi-suclar-islendi-225433h>

Toplumsal Zorbalığa Maruz Kalan Çocuklar

Bu başlıkta 15 Temmuz 2016 sonrasında Gülen Hareketi ile bağlantısı olduğu düşünülen ve masumiyet karinesi hiçe sayılarak yargılanmadan ya da yargı sonucu kesinleşmeden etiketlenen ailelerin mağdur olan çocukları ele alınacaktır.

Masumiyet karinesi gereği, kişi suçu ispatlanana kadar masumdur ve yine ispat yükü iddia edene aittir. 15 Temmuz 2016 sonrasında yüzbinlerce insan KHK ile işlerinden atılmış; kimlik numaraları, çalıştığı kurumlar Resmî Gazete’de yayınlanarak birden suçlu ilan edilmişlerdir.¹⁶ Oysa hukukun egemen olduğu devletlerde bir yargı kararı olmadan kişiyi haklarından mahrum bırakmamak gerekir.

Çalıştığı kurum tarafından işten atılan ve bunun gerekçesi olarak bir gecede terör örgütü ilan edilen Gülen Hareketi ile bağlantılı olduğu düşünülen insanlar artık işsiz, evsiz, sağlık imkanlarından mahrum, eğitim hakkına erişimi engellenmiş kişilerdir. Bu kişilerin çocukları doğrudan bu durumdan etkilenmişlerdir. Gittikleri okullarda, ailelerinin KHK ile tüm kamuoyuna açık şekilde işten atılması bilinir olmuş; çocuk idare, öğretmen ya da sınıf arkadaşları tarafından öteki olarak kodlanmıştır, zorbalığa maruz kalmıştır. KHK ile kapatılan bir okuldan nakil yoluyla gelen bir çocuk sınıf arkadaşlarından gördüğü muamele sonrası defalarca okul değiştirmiş ve adaptasyon problemleri devam etmiştir.¹⁷ Bir başka örnekte ailesi Gülen hareketi ile iltisaklı olduğu için cezaevinde olan bir öğrenci teneffüslerde sınıf arkadaşlarından şiddet gördüğü için ders aralarında sınıftan çıkmadığını ifade etmiştir.¹⁸

Oysa suçta ve cezada şahsiliğe gereği kişi işlemediği bir suçun cezasını çekemez! TCK madde 20/1’de düzenlendiği şekliyle *“Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz.”* Suçları ve cezaları sabit olsaydı dahi anne-babalarının suçundan çocuklar sorumlu değillerdir. Ki önceki paragraflarda söylendiği şekli ile yargılanmadan ya da yargı süreci devam ederken yani suçu ispat edilmemişken insanlar suçlu ilan edilmiş onların evlatları da işlemedikleri suçun mahkûmu olmuşlardır.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Türkiye’nin de taraf olduğu ve çocukların haklarının düzenlendiği ayrı bir sözleşmedir.¹⁹ Yukarıda da geçtiği şekli ile bu sözleşmenin md 2/2: *“Taraflar devletler çocuğun ana-babasının, yasal vasilerinin veya ailesinin öteki üyelerinin durumları, faaliyetleri, açıklanan düşünceleri veya inançları nedeniyle her türlü ayırımı veya cezaya tâbi tutulmasına karşı etkili biçimde korunması için gerekli tüm uygun önlemleri alırlar.”*

Şu hâlde devlet ailesinin düşüncesi inancı ya da eylemi ne olursa olsun çocuğu bundan kaynaklı yaşanabilecek bir ayrımcılıktan koruyacaktır, ayrımcılığı kendisi de yapmayacaktır. Oysa devletin yaptığı ayrımcılık kurumların ve bireylerin bu ayrımcılığı yapmasının önünü açmıştır.

Bu sözleşme kapsamında düzenlenen haklar ile 15 Temmuz sonrası ayrımcılığa ve toplumsal zorbalığa kalan bağlantılı ailelerin bağlantılı çocuklarının(!) yaşadığı hak ihlallerini inceleyelim.

Yaşam Hakkı

BM Çocuk Hakları sözleşmesi 6. Maddesi yaşam hakkını düzenler:

¹⁶ Örneğin 710 sayılı OHAL KHK’sı ile 18.632 kamu personeli ihraç edilmiştir.

Bakınız: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180708-1.pdf>

¹⁷ Ş. ile yapılan görüşme sonrasında bu veri elde edilmiştir.

¹⁸ Y. ile yapılan görüşme sonrasında bu veri elde edilmiştir. Y. Olay sırasında 12 yaşındadır.

¹⁹ Türkiye Sözleşme’yi 14 Eylül 1990 tarihinde imzalamıştır. Sözleşme, Türkiye bakımından 4 Mayıs 1995 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Taraf Devletler, her çocuğun temel yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ederler.

Taraf Devletler, çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için mümkün olan azami çabayı gösterirler.

Türkiye’de yaşanan tecrit ve yargılama sürecinin adaletsizliği nedenleri ile Türkiye’den ayrılma kararı alan aileler olmuştur. Haklarında Gülen Hareketiyle irtibatlı oldukları nedeniyle soruşturma dosyası olan bu insanlar hayatlarını tehlikeye atarak Meriç Nehri ya da Ege Denizi üzerinden ülkelerini terk etmeye karar vermiştir.

Güvenli olmayan bir şekilde ülkeyi terk ederken onlarca aile çocuklarıyla birlikte can vermiştir. Bunlardan biri Maden ailesidir.²⁰ Maden ailesi Türkiye’deki rejimin kullandığı nefret söylemi ile etiketlenen binlerce aileden biridir. Nadire (13), Nur (10) ve Feridun (7) adındaki üç çocukları ile Ege denizi üzerinden Yunanistan’a geçmeye çalışırken tekneleri alabora olmuştur. 5 kişilik ailenin tüm fertleri hayatlarını kaybetmiştir.²¹

Bir başka vaka ise Meriç nehri üzerinden 2 çocuğu ile geçmeye çalışırken boğularak hayatını kaybeden Abdürrezzak ailesi. Ayşe Abdürrezzak ve eşi Uğur Abdürrezzak hakkında Gülen Hareketi ile irtibatlı olduğu gerekçesi ile soruşturması olan kişilerdir. Ötekileştirildikleri toplumdan sıradan bir hayat ümidi ile aile Yunanistan’a geçmek üzere yola çıkmıştır. Ancak botlarının alabora olması nedeniyle hayatlarını kaybetmiştir. Türk medyasında çıkan haberlerde ise “Meriç nehrinde alabora olan kaçaklar FETÖ’cü çıktı” şeklindedir. Ölen 2 çocuğu -Halil Münir (3) ve Abdülkadir Enes (11) de terör örgütü üyeliği ile yargılayıp mahkûm eden söylem, devlet eliyle yapılan ayrımcılığın tezahürüdür.²²

Gülen Hareketi ile bağlantılı olduğu gerekçesi ile hakkında soruşturma dosyası olan ve Meriç ya da Ege Denizi üzerinden ülkeden çıkmaya çalışan 36 kişi (kayıtlara geçtiği kadarı ile 2023 yılı itibariyle) hayatını kaybetmiştir. Bu 36 kişinin 17’si çocuktur.²³ Bu çocuklar Türkiye’de yaşadıkları ve yaşayacakları ayrımcılık ve ötekileştirmeden kaçarken hayatlarını kaybetmiştir. Anne babaları binlerce örnekte olduğu üzere hapishanelerde olacak ve onlarda *bağlantılı ailelerin bağlantılı çocukları* olarak toplumda etiketli bir şekilde tutunmaya çalışacaktır. Akranlarına sağlanan imkanlar ebeveynleri sebebi ile onlardan alınırken mücadele edecekler ve bunu yaptıkları için onlar da terörist olacaktır. Toplum eliyle yapılan bir sosyal ölümden kaçarken bu çocuklar hayatlarını yitirmiştir. Şu hâlde kaybolan bu hayatlardan bir sorumlu bulunmak istenirse kim olacaktır?

Ülkeden kaçmak yerine ülkede tutunmaya çalışan genç ve çocuklarda ise durum farklı değildir. Onlar önce toplumsal bir zorbalıkla tecrit edilmiş sonrasında yaşadıkları ayrımcılığa daha fazla dayanamayıp yaşamaktan vazgeçmişlerdir. 15 Temmuz 2016 sonrasında Gülen Hareketi ile olan bağlantı iddialarıyla toplumsal ayrımcılık ve ötekileştirmeye maruz kalan 92 kişi (kayıtlara geçtiği kadarı ile) hayatına son vermiştir. Bunlardan 12 tanesi öğrenci 3 tanesi ise 18 yaş altında olan çocuktur.²⁴

Bahadır Odabaşı²⁵, 16 yaşında hayatına son verdi. Babası 15 Temmuz sonrası kapatılan Selahattin Eyyübi Üniversitesi’nde görev yapıyordu. KHK ile ihraç edilip sonrasında tutuklu yargılanan baba

²⁰ <https://www.vice.com/el/article/vb3wda/to-mysthrio-me-ta-pnigmena-paidia-sth-lesbo-kai-thn-oikogeneia-toyrkwn-antika8estwtikwn-poy-agnoeitai>

²¹ <https://kronos36.news/tr/ege-denizinde-can-veren-5-kisilik-maden-ailesinin-huzunlu-oykusu/>

²² <https://www.milliyet.com.tr/gundem/meric-te-bogulan-kacak-feto-suphelisi-2610350>

²³ <https://tr.solidaritywithothers.com/deaths>

²⁴ <https://tr.solidaritywithothers.com/deaths>

²⁵ <https://tr.euronews.com/2022/01/16/16-yas-ndaki-bahad-r-odabas-n-n-intihar-na-sosyal-medyadan-tepki>

Nurettin Odabaşı,²⁶ 2022 itibariyle 4 yıldır tutuklu idi. Adalet sistemine olan güvenini yitiren Bahadır, umutsuzluğa yenik düştü.

Nahit Emre Günay²⁷(26), 14 Ekim 2022 tarihinde Galata Kulesi'nden atlayarak yaşamına son verdi. Babası 16 Temmuz 2016 tarihinde KHK ile görevinden ihraç edilen yüksek yargı hakimiydi. Babasının tutukluluğu sürecinde psikolojisi bozulan Nahit, yaşamla olan mücadelesini kazanamadı.

Tuğçe Ölçer²⁸(21), 10 Haziran 2017 tarihinde evinin balkonundan atlayarak intihar etti. Babası, Mili Eğitim Müdürü olarak çalışırken 15 Temmuz 2016 sonrasında görevinden alınarak tutuklanmıştır. Bu süreçte psikolojisi bozulan Tuğçe, ilaç tedavisi görmeye başlamış ancak sağlık imkanlarının da elinden alınması ile daha da zor bir durumda kalmıştır.²⁹

Görüleceği üzere ailelerin yaşadığı tenkil süreci, henüz yetişkin olmayan ya da yetişkinliğe yeni adım atmış gençlerin benlik oluşumunu ve sağlıklı gelişimini etkilemektedir.

Tüm bu örneklerden yola çıkarak taraf devlet Türkiye, çocuğun hayatta kalması için gereken asgari çabayı göstermemiştir!

Sağlığa Erişim Hakkı

BM Çocuk Hakları sözleşmesi 24.Maddesi bu hakkı düzenler:

Taraf Devletler, çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar. Taraf Devletler, hiçbir çocuğun bu tür tıbbi bakım hizmetlerinden yararlanma hakkından yoksun bırakılmamasını güvence altına almak için çaba gösterirler.

Taraf Devletler, bu hakkın tam olarak uygulanmasını takip ederler ve özellikle:

Bebek ve çocuk ölüm oranlarının düşürülmesi;

Bütün çocuklara gerekli tıbbi yardımın ve tıbbi bakımın; temel sağlık hizmetlerinin geliştirilmesine önem verilerek sağlanması;

Temel sağlık hizmetleri çerçevesinde ve başka olanakların yanısıra, kolayca bulunabilen tekniklerin kullanılması ve besleyici yiyecekler ve temiz içme suyu sağlanması yoluyla ve çevre kirlenmesinin tehlike ve zararlarını gözönüne alarak, hastalık ve yetersiz beslenmeye karşı mücadele edilmesi;

Anneye doğum öncesi ve sonrası uygun bakımın sağlanması;

Bütün toplum kesimlerinin özellikle ana-babalar ve çocukların, çocuk sağlığı ve beslenmesi, anne sütü ile beslenmenin yararları, toplum ve çevre sağlığı ve kazaların önlenmesi konusunda temel bilgileri elde etmeleri ve bu bilgileri kullanmalarına yardımcı olunması;

Koruyucu sağlık bakımlarının, ana-babaya rehberliğini, aile planlanması eğitimi ve hizmetlerinin geliştirilmesi; amaçlarıyla uygun önlemleri alırlar.

²⁶ <https://kronos36.news/tr/bahadirin-babasi-khkli-odabasi-oglum-olume-giderken-uzerinde-benim-tisortum-vardi/>

²⁷ <https://www.turkishminute.com/2022/10/14/to-his-death-from-galata-tower-over-fathers-imprisonment/>

²⁸ https://www.yeniasya.com.tr/kazim-gulecyuz/khk-li-ailelerin-magdur-cocuklari_557057

²⁹ https://www.yeniasya.com.tr/gundem/babasinin-tutuklanmasi-travma-yasatmisti-intihar-etti_435124

Taraf Devletler, çocukların sağlığı için zararlı geleneksel uygulamaların kaldırılması amacıyla uygun ve etkili her türlü önlemi alırlar.

Taraf Devletler, bu maddede tanınan hakkın tam olarak gerçekleştirilmesini tedricen sağlamak amacıyla uluslararası iş birliğinin geliştirilmesi ve teşviki konusunda karşılıklı olarak söz verirler. Bu konuda gelişmekte olan ülkelerin gereksinimleri özellikle gözönünde tutulur.

Ahmet Burhan Ataç³⁰ süreç mağduru yüzlerce çocuktan sadece birisidir. Anne ve babası KHK ile kapatılan kurumlarda çalışan kişilerdir. Ebeveynleri gözaltına alındıktan sonra babası tutuklu yargılanmak üzere cezaevine gönderilirken annesi ise salınır ancak davası yurtdışına çıkış yasağı konularak devam edecektir. Bu zaman diliminde kemik iliği kanserine yakalanır 8 yaşındaki Ahmet. Tedavisi devam ederken Almanya'da bir kliniğe tedavi için annesiz ve babasız 80 yaşındaki babaannesi ile gider. 2. defa gidişinde annesinin yurtdışı yasağı kalkar ve oğluyla gidebilir ancak kan değerleri uygun olmadığı için dönmek zorunda kalırlar. Tutuklu babası ile bu süreçte görüşmesi çok kısıtlı olup babasının tutuksuz yargılanması için gerekli başvurular yapılır ancak bir netice alınamaz. Bilindiği gibi koruma tedbirleri içerisinde tutukluluk en son tercih edilmesi gereken tedbirken; Gülen Hareketine yönelik yapılan yargılamalarda ilk sırada uygulanan tedbir olagelmıştır. Ahmet Burhan Ataç yakalandığı kanserden kurtulamaz ve 07.05.2020 de hayatını kaybeder.

Evet taraf devlet Türkiye, çocuğun hayatta kalabilmesi ve gelişmesi için asgari çabayı dahi göstermemiştir! Yargılama devam ederken uygulanabilecek diğer koruma tedbirlerinin uygulanması ve tedavi sürecinde çocuğuna eşlik etmesi sağlanılabilecekken; koruma tedbiri bir cezaya dönüştürülmüştür.

Furkan Dizdar 12 yaşındayken hayatını kaybetti. Beyin kanserine yakalanan Furkan, ailesinin Küba'da bulunduğu tedaviye erişemedi çünkü anne ve babası Gülen Hareketi ile bağlantılı insanlardır ve bu nedenle pasaportları iptal edilmiştir. Türkiye'de ki doktorların 30 günlük ömrü kaldığı söylediği Furkan'ı Küba'da bir sağlık birimi özel ve acil kodla kabul etmişti. Ne yazık ki anne ve babası ile gidemedi. Tek başına gitmesine de müsaade edilmedi.³¹

Mehmet Akif Gökdağ (13)³² babası cezaevine girmeden önce kansere yakalandı ve bir senelik tedavinin sonucunda iyileşti. Ancak babası Gülen hareketiyle iltisaklı olduğu gerekçesi ile tutuklandı ve cezaevine girdi. Mehmet Akif'in yendiği kanser tekrar nüksetti yaşama şansı %20 olan Mehmet Akif'in tedavi sürecinde farklı hastalıkların da ortaya çıkmasıyla yürüyemez hale geldi.

Yusuf Kerim Sayın (6)³³, Ewing Sarkom kanserinin dördüncü evresinde olan bir çocuktur. Annesi Gülen Hareketi ile olan bağlantısı sebebiyle yargılanmış ve 6 yıl 3 ay cezaya çarptırılmıştır. Yaşama şansı %20 olan bu çocuğun yaşama tutunabilmesi için ebeveynlerinin desteğine ihtiyacı vardır. Cezanın infazının ertelenmesi için yapılan başvuru olumsuz neticelenmiştir. Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun TBMM'ye verdiği yasa tasarısı komisyondan geçmiş tasarı 17.03.2023 tarihi itibarıyla yasalaşmamıştır. Ancak annenin tahliyesi yaklaşık bir ay sonra gerçekleşmiştir.

³⁰ <https://tr.euronews.com/2020/05/07/kanser-hastasi-8-yasindaki-ahmet-atac-hayata-veda-etti-anne-zekiye-baba-harun-adana-tarsus>

³¹ <https://boldmedya.com/2019/02/07/ohalin-12-yasindaki-kurbani-furkanin-olum-yildonumu/>

³² <https://boldmedya.com/2020/07/29/babalari-cezaevine-atilan-hasta-cocuklar-olume-mahkum-ediliyor/>

³³ <https://tr.euronews.com/2023/01/12/yasam-sansi-yuzde-20-kanser-hastasi-yusufun-babasindan-yargiya-annesine-kavussun-cagrisi>

Kayıtlara geçtiği kadarı ile 15 Temmuz 2016 sonrasında tekil sürecini yaşayan 489 kişi hastalık nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Bunların 20 tanesi çocuktur.³⁴ Bu çocuklar tedavi süreçlerinde ebeveynlerinden gerekli desteği alamamıştır zira anne, baba ya da her ikisi birlikte tutuklu yargılanmaktadırlar.

Eğitim Hakkı

BM Çocuk Hakları sözleşmesi 28-29. Maddeleri eğitim hakkını düzenler:

Madde 28

*Taraf Devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler ve bu hakkın **fırsat eşitliği temeli** üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi görüşüyle özellikle:*

İlköğretimi herkes için zorunlu ve parasız hale getirirler;

Ortaöğretim sistemlerinin genel olduğu kadar mesleki nitelikte de olmak üzere çeşitli biçimlerde örgütlenmesini teşvik ederler ve bunların tüm çocuklara açık olmasını sağlarlar ve gerekli durumlarda mali yardım yapılması ve öğretimi parasız kılmak gibi uygun önlemleri alırlar;

Uygun bütün araçları kullanarak, yüksek öğretimi yetenekleri doğrultusunda herkese açık hale getirirler;

Eğitim ve meslek seçimine ilişkin bilgi ve rehberliği bütün çocuklar için elde edilir hale getirirler;

Okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terketme oranlarının düşürülmesi için önlem alırlar.

Taraf Devletler, okul disiplininin çocuğun insan olarak taşıdığı saygınlıkla bağdaşır biçimde ve bu sözleşme'ye uygun olarak yürütülmesinin sağlanması amacıyla gerekli olan tüm önlemleri alırlar.

Taraf Devletler eğitim alanında, özellikle cehaletin ve okuma yazma bilmemenin dünyadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve çağdaş eğitim yöntemlerine ve bilimsel ve teknik bilgilere sahip olunmasını kolaylaştırmak amacıyla uluslararası iş birliğini güçlendirir ve teşvik ederler. Bu konuda, gelişmekte olan ülkelerin gereksinimleri özellikle göz önünde tutulur.

Madde 29

Taraf Devletler çocuk eğitiminin aşağıdaki amaçlara yönelik olmasını kabul ederler:

Çocuğun kişiliğinin, yeteneklerinin, zihinsel ve bedensel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesi;

İnsan haklarına ve temel özgürlüklere, Birleşmiş Milletler Atlaşmasında benimsenen ilkelere saygısının geliştirilmesi;

Çocuğun ana-babasına, kültürel kimliğine, dil ve değerlerine, çocuğun yaşadığı veya geldiği menşe ülkenin ulusal değerlerine ve kendisinininkinden farklı uygarlıklara saygısının geliştirilmesi;

³⁴ <https://tr.solidaritywithothers.com/deaths>

Çocuğun, anlayışı, barış, hoşgörü, cinsler arası eşitlik ve ister etnik, ister ulusal, ister dini gruplardan, isterse yerli halktan olsun, tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda, yaşantıyı, sorumlulukla üstlenecek şekilde hazırlanması;

Doğal çevreye saygısının geliştirilmesi.

Bu maddenin veya 28'inci maddenin hiçbir hükmü gerçek ve tüzel kişilerin eğitim kurumları kurmak ve yönetmek özgürlüğüne, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ilkelere saygı gösterilmesi ve bu kurumlarda yapılan eğitimin Devlet tarafından konulmuş olan asgari kurallara uygun olması koşuluyla, aykırı sayılacak biçimde yorumlanmayacaktır.

15 Temmuz sonrasında çocukların en çok yara aldığı hak ihlallerinin başında eğitim hakkı gelmektedir.³⁵ KHK ile kapatılan eğitim kurumlarında ilkokulda, ortaokulda veya lisede eğitim gören çocuklar, başka okullara nakil olmak zorunda kalmıştır. Kapatılan bir okuldan gelen çocuklar, başta idare, öğretmenler ve diğer öğrenciler tarafından öteki muamelesi görmüştür.

Derslerinde başarılı bir öğrenciye, öğretmeni düşük not vermiş ve açıklama olarak da "Bu notu sana değil annene veriyorum." demiştir.³⁶ Annesi Gülen Hareketi ile bağlantılı olduğu gerekçesi ile mağduriyet yaşayan bir insandır. Gülen Hareketi üye olmak bir suç olsaydı dahi kişi hakkında kesinleşmiş bir yargı kararı olana kadar suçsuz sayılması gerekirdi. Oysa Türkiye'de yargılama yapılmadan kişiler toplum içinde infaz edilmekte; yargılama yapan makamlar ise adalete değil, devlet söylemine hizmet etmektedir!

Türkiye genelinde yapılan lise giriş sınavında 0.26'lık dilime giren bir öğrencinin ebeveynleri, Gülen hareketi ile irtibatlı oldukları gerekçesi ile KHK ile görevlerinden ihraç edilmiştir. Gaziantep şehrinde olan Özel SANKO Okulunu burslu kazanan öğrenci, okul idaresinin "Bu sene KHK'lı çocuklarına burs vermeyeceğiz." Beyanı ile karşılaşmışlardır.³⁷ Devletin bir gruba yönelik yaptığı sistemli ötekileştirme, özel kurumların da söylemini ve uygulamalarını etkilemiştir; sonuç olarak toplumsal zorbalığa maruz kalan binlerce çocuk ortaya çıkarılmıştır.

Dünya genelinde UNICEF tarafından yapılan bir araştırmaya göre her 3 çocuktan biri zorbalığa maruz kalmaktadır.³⁸ Akranlarına karşı fiziksel ve psikolojik şiddetin arttığı bir zamanda devlet, kurumlar ve ebeveynlerinin eylemsel ve sözlü ifadeleri ile kirlenen çocuklar "bağlantılı ailelerin bağlantılı çocuklarını" dışlamış, hayattan soyutlanmaya sürüklemiştir.

Yine KHK ile kapatılan okullardan lise ya da üniversite diploması sahibi olan gençler başvurdukları işlerde diplomalarında yazan ibareler nedeni ile işe alınmamaktadır.

Pakistan'dan kaçırılarak Türkiye'ye getirilen Kaçmaz ailesinin büyük kızı Hüdanur Kaçmaz(17), Pakistan'da bulunan PAKTURK okulundan lise diplomasına sahiptir. Aldığı lise eğitimi eş zamanlı olarak Cambridge Üniversitesi'nin lise müfredatını da takip etmiş ve oradan da diploma almıştır. Ancak kaçırılarak getirildikleri Türkiye'de eğitim haklarını kullanması engellenmiştir. Baba Mesut Kaçmaz şu

³⁵ 23 Temmuz 2016'da, KHK ile kapatılan okul sayısı 997'dir. Bakınız :

http://oogkm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_08/05034811_997.pdf

Ayrıca 15 tane üniversite kapatılmıştır. 667 sayılı KHK ile kapatılan okul, üniversite, dernek, vakıf, yurt ve sendikaların tam listesi için bakınız: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160723-8-1.pdf>

³⁶ https://www.academia.edu/44609212/3_Y%C4%B1l%C4%B1nda_OHALin_Toplumsal_Maliyetleri_Raporu_U_pdated

³⁷ <https://twitter.com/gazianteptv27/status/1289113007193296896?s=20>

³⁸ <https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCitenleri/unicef-d%C3%BCnyadaki-gen%C3%A7lerin-yar%C4%B1s%C4%B1-okulda-ve-okul-%C3%A7evresinde-akran-%C5%9Fiddetine-maruz>

şekilde durumu açıklamıştır: “Normalde hakkı olmasına rağmen FETÖ ile irtibatlı ve iltisaklı PakTürk okullarında okuduğunuzdan dolayı size denklik verilmeyecektir, diye bir yazı geldi Milli Eğitim Bakanlığında (Alpaslan Durmuş kurul Başkanı ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Kadir Halil Uçar müdür yardımcısı vekili imzasıyla). Dolayısıyla büyük kızım maalesef okuyamadı.”³⁹

Kendisi okulda okumamış olsa dahi yapılan güvenlik soruşturmasında aile yakınlarında Gülen Hareketi ile bağlantılı olduğu tespit edilen bir kişinin olması halinde yine yaptığı okul ya da iş başvurusu reddedilmektedir.

Milli Savunma Üniversitesi Astsubay Meslek Yüksekokulu’nu 2018 yılında kazanan A.K.’nin kaydı, fiziki yeterlilik testi ve sağlık raporu aşamalarını geçmesine rağmen 2. Derece akrabası olan halası ve amcasının Gülen Hareketi ile iltisaklı olması gerekçesi nedeniyle yapılmamıştır.⁴⁰ A.K. konuyu yargıya taşıyıp ve ilk derece mahkemesinden olumsuz netice almıştır. 2. Derece olan İstinaf Mahkemesinden ise 1.derece yakını olmaması sebebiyle güvenlik soruşturması kararını da iptal etti ve öğrencinin okula geri dönüşünün önü açıldı. Ancak mahkeme amca ve halanın yakın akraba olmaması nedeni ile kararı iptal etmiştir; şu halde mefhumu muhalifinden çıkarılacak olan sonuç: eğer 1.derece bir akrabasının Gülen hareketi ile iltisakı olursa okula kabul edilmemesinde sakınca yoktur! Gerek masumiyet karinesine gerekse suçta ve cezada şahsilik ilkesine aykırı bir uygulama söz konusudur.

15 Temmuz 2016 tarihinde bir çocukken içine doğduğu ailenin etiketlenmesi ya da devlet eliyle açılan ve işleminde sakınca görülmeyen bir kurumda okuduğu gerekçesi ile çocuklar eğitim sisteminin dışına itilmektedirler.

Ülke genelinde eğitime bazı nedenler ile ara vermek zorunda kalan insanların tekrar eğitim sistemine dahil olabilmesi için yapılan öğrenci affından terör örgütü üyesi iltisaklı olanların faydalanamayacağı ibaresi düşülerek; Gülen Hareketi ile bağlantısı olduğu düşünülen kişileri sağlanan bu hakkın muhatabı olarak sayılması engellenmektedir.⁴¹

TÜBİTAK tarafından başarılı öğrencilere verilen burstan yararlanan kişi bu burstan iki yıl yaralandıktan sonra KHK ile ihraç edilmesi sonrasında bursu kesildi. ⁴² Ayrıca 6 Şubat 2023 de Türkiye’nin güneydoğusunda meydana gelen deprem sonrası burs ilannamesinde KHK ile işinden atılmış lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin burstan yararlanamayacağı ibaresi eklenmiştir.⁴³ Yargı kararı olmayan bir kararnameye dayanarak insanların eğitime erişim hakkı kısıtlanmaktadır.

Yine anaokulu çağındaki çocuklar, ailelerinin uzun tutukluluk süreleri ve adil yargılanmanın olmadığı bir sistemsizliğin mağduru olmamak adına gizlenerek yaşaması sebebiyle okula gidememektedirler.

İsim Hakkı

BM Çocuk Hakları sözleşmesi 7. Maddesi isim hakkını düzenler:

Çocuk doğumdan hemen sonra derhal nüfus kütüğüne kaydedilecek ve doğumdan itibaren bir isim hakkına, bir vatandaşlık kazanma hakkına ve mümkün olduğu ölçüde ana–babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahip olacaktır.

³⁹ <https://kronos36.news/tr/pakistanli-yetkililer-sucunuz-yok-biliyoruz-ama-erdogan-cok-baski-yapiyor-dedi/>

⁴⁰ <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2020/02/20/akrabasi-khkli-diye-universiteye-alinmayan-ogrenci-davayi-kazandi>

⁴¹ <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/cumhurbaskani-erdogandan-20-yeni-universite-kurulmasına-onay-40839919>

⁴² <https://www.gercekgundem.com/guncel/232035/khkli-ogrencinin-bursunu-kesip-faiziyle-geri-istediler>

⁴³ <https://www.tr724.com/tubitaktan-khkli-depremzedelere-burs-yok/>

Taraf Devletler, özellikle çocuğun tabiiyetsiz kalması söz konusu olduğunda kendi ulusal hukuklarına ve ilgili uluslararası belgeler çerçevesinde üstlendikleri yükümlülüklerine uygun olarak bu hakların işlerlik kazanmasını taahhüt ederler.

Yasemin Atik tutuklanma endişesi ile doğumhaneye gidemediği için başkasına ait bir evde 4 metrekairelik bir alanda oğlu Yusuf'u dünyaya getirmek zorunda kaldı.⁴⁴ Doğum sonrası çocuklarının kaydını yaptıramadılar. Annesi Yasemin Atik'in ifadesi "Yusuf'un Türk kimliği yok, vatandaşlık numarası yok. Nüfus müdürlüğüne gidersek sistemde direkt anne-baba ile ilgili arama kaydı düşüyor. Anne-baba sorgusu yapıyorlar bu kurumlarda. Yine risk altındaydık." bu şekildedir.

Yusuf Atik gibi kaydı olmayan bu sebeple de sistemde var gözükmeyen, sağlık erişimi kısıtlı onlarca belki de yüzlerce çocuk bulunmaktadır. Çocuklarının cezaevi koşullarında büyümesini istemeyen ebeveynler çocuklarının diğer haklarından mahrum kalmasını tercih etmek zorunda kalmaktadır.

Özgürlük Hakkı

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi 37. Maddesi bu hakkı düzenler:

Taraf Devletler aşağıdaki hususları sağlarlar:

Hiçbir çocuk, işkence veya diğer zalimce, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ve cezaya tâbi tutulmayacaktır. Onsekiz yaşından küçük olanlara, işledikleri suçlar nedeniyle idam cezası verilemeyeceği gibi salıverilme koşulu bulunmayan ömür boyu hapis cezası da verilmeyecektir.

Hiçbir çocuk yasadışı ya da keyfi biçimde özgürlüğünden yoksun bırakılmayacaktır. Bir çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilecek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır.

Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuğa insancıl biçimde ve insan kişiliğinin özünde bulunan saygınlık ve kendi yaşındaki kişilerin gereksinimleri göz önünde tutularak davranılacaktır. Özgürlüğünden yoksun olan her çocuk, kendi yüksek yararı aksini gerektirmedikçe, özellikle yetişkinlerden ayrı tutulacak ve olağanüstü durumlar dışında ailesi ile yazışma ve görüşme yoluyla ilişki kurma hakkına sahip olacaktır.

Özgürlüğünden yoksun bırakılan her çocuk, kısa zamanda yasal ve uygun olan diğer yardımlardan yararlanma hakkına sahip olacağı gibi özgürlüğünden yoksun bırakılmasının yasaya aykırılığını bir mahkeme veya diğer yetkili, bağımsız ve tarafsız makam önünde iddia etme ve böylesi bir işlemle ilgili olarak ivedi karar verilmesini isteme hakkına da sahip olacaktır.

15 Temmuz 2016 tarihinde askeri lisede öğrenci olan onlarca çocuk bir gecede terörle ilişkilendirilmişler ve tutuklanmışlardır. Uzun bir tutuklu yargılama sonrasında haklarında müebbet hapis cezası verilmiş olan bu çocukların Sözleşme ile tanınan ve korunacağı söylenen bu hakkı da ihlal edilmiştir.⁴⁵

Ayrıca 15 Temmuz 2016 tarihinde 13-14 yaşlarında olan askeri lise öğrencisi çocuklar 18 yaşına girdikten sonra haklarında gözaltı ve tutuklama işlemi yapılmaktadır. Gülen Hareketi ile bağlantılı

⁴⁴ <https://boldmedya.com/2019/06/19/musambanin-uzerinde-yaptigi-dogumu-anlatti-bebegimi-mutfak-tartisiyla-tarttik/>

⁴⁵ <https://tr.euronews.com/2019/05/12/muebbet-olan-askeri-ogrencilerin-anneleri-anlatiyor-yetistiren-de-ceza-veren-de-devlet>

olarak Silahlı Terör Örgütüne üye olma suçlamasıyla karşılaşan çocuklar olay tarihinde devletin asker yetiştirdiği bir okulda eğitim görmektedir. Son olarak Eylül 2021’de 145 askeri lise öğrencisi çocuk aradan geçen 5 yıl sonrasında 18 yaşına girmeleri ile gözaltına alınmıştır.⁴⁶

Aileleri Gülen Hareketi ile iltisaklı oldukları gerekçesi ile Türkiye’ye getirilmek üzere muhtelif ülkelerden kaçırılan çocuklar vardır. Bu çocuklar aileleri ile birlikte gözaltında tutulmuş ve özgürlük ve güvenlik hakları ihlal edilmiştir. Uluslararası Koruma Statüsüne sahip olmalarına rağmen illegal şekilde kaçırılan ve alıkonulan çocuklarda yaşadıkları travma nedeniyle ciddi sağlık problemleri yaşamaktadır.

Kaçmaz Ailesi Pakistan’dan kaçırılıp Türkiye’ye getirilmiş onlarca aileden biridir. Türkiye’ye getirilmeden önce bilmedikleri bir yerde 17 gün boyunca alıkonulmuşlardır. Olay tarihinde Hüdanur Kaçmaz 17; Fatma Kaçmaz ise 15 yaşındadır.⁴⁷

Aileleri ile birlikte buldukları ülkeden UNHCR tarafından koruma statüsü verilmesine rağmen kaçırılan tek vaka Kaçmaz ailesi değildir. Bahreyn⁴⁸, Katar⁴⁹, Malezya⁵⁰, Suudi Arabistan⁵¹, Kamboçya⁵² ülkelerinden bildirilen vakalarda Gülen Hareketiyle bağlantılı kurumlarda çalıştığı gerekçesi ile aileler kaçırılmış ve bu ailelerin çocuklarının da özgürlük ve güvenlik hakları ihlal edilmiştir.

Özel Hayatın Gizliliği Hakkı

Bm Çocuk Hakları sözleşmesi 16. Maddesi bu hakkı düzenler:

Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişiminde keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz.

Çocuğun bu tür müdahale ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır.

Gülen Hareketi ile bağlantılı ailelerin bağlantılı çocuklarının özel hayat hakkı ihlali hem bireysel hem de devlet eliyle ihlal edilmektedir.

Devlet eliyle ihlal edilmektedir zira kamuya açık yapılan KHK listeleri ile insanlar işlerinden çıkarılmaktadır.⁵³ Ebeveynlerinin isimleri herkesin erişimine açık olan Resmi Gazetede yayınlanan KHK listesinde olan çocuklar, toplum nezdinde etiketlenmektedir.

Bireyler tarafından ihlal edilmektedir zira komşusunu, aile yakınını ya da aynı mecliste bulunduğu bir insanı Gülen Hareketiyle ilişkisi olduğu gerekçesi ile ihbar eden insan sayısı hiç az değildir.⁵⁴ Bu ihbarlar sonrasında insanların aile evleri basılmakta, konut ve iletişim özelliği kalmamaktadır.

Özürlü Çocuğun Hakları

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi madde 23 kapsamında zihinsel ve bedensel engeli sahip olan çocuklara özel yapılmış ayrı bir düzenleme mevcuttur. Bu düzenleme gereği gerekli tedaviye erişimde, ailenin bu

⁴⁶ <https://boldmedya.com/2021/09/09/15-yasindan-kucuk-askeri-ogrencilere-gozalti-tck-ve-anayasaya-aykiri/>

⁴⁷ <https://kronos36.news/tr/pakistanli-yetkililer-sucunuz-yok-biliyoruz-ama-erdogan-cok-baski-yapiyor-dedi/>

⁴⁸ <https://boldmedya.com/2021/11/04/erdogan-rejiminin-interpolu-kilif-yapip-kacirdigi-kisilerin-belgeleri/>

⁴⁹ <https://www.sabah.com.tr/gundem/2017/06/24/katar-45-fetocuyu-kovdu>

⁵⁰ <https://www.tr724.com/bm-korumasindaki-komis-ailesi-turkiyeye-kacirilmak-icin-havalimaninda-bekletiliyor/>

⁵¹ <https://www.haberler.com/dunya/suudi-arabistan-yakalayip-turkiye-ye-teslim-etti-9582811-haberi/>

⁵² <https://ahvalnews.com/tr/insan-kacirma/aa-fetonun-meksika-imami-mit-tarafindan-turkiyeye-getirildi-esim-kacirildi>

⁵³ OHAL kapsamında binlerce kamu personeli Resmî Gazetede yayınlanan listeler ile görevlerinden ihraç edildi. Bu listeler kamunun erişimine açık bir şekilde yapılmaktadır. Emniyet mensubu insanların toplu şekilde ihraç edildiği OHAL KHK örneklerinden biri: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161122-1-3.pdf>

⁵⁴ <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1308530-40-bin-kisi-fetocu-diye-ihbar-edildi>

süreçte maddi olarak desteklenmesinde, engelli çocukların toplumsal yaşama entegrasyonu için gerekli düzenlemeleri yapmak gibi sorumlulukları vardır.

Rana Tursun (15) mikrodelenyon sendromu (gen kaybı) hastalığına sahiptir. Bu hastalık nedeniyle kas yapısındaki eksiklik ve zekâ geriliği nedeniyle yaşlıları gibi koşup, oynayamamaktadır. Bakım ve ihtiyaçları ailesi tarafından giderilmektedir. Babası Gülen Hareketi'ne üye olduğu gerekçesi ile tutuklanan Rana'nın annesi de yine Gülen hareketine üye olduğu gerekçesi ile gözaltına alınmıştır.⁵⁵

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları veya belediyeler aracılığı ile yapılan engelli destek yardımları OHAL/KHK mağduru ailelere verilmemiştir.

Tuğba (9) ve Ömer Seyfettin (3) Çakmak doğuştan engeli olan kardeşlerdir. Baba Seyfullah Çakmak, mesleğinden ihraç edilmiş ve FETÖ soruşturması nedeniyle tutuklu yargılanmıştır. Bu süreçte herhangi bir geliri olmayan ailenin engelli çocukları için engelli aylığı alması da engellenmiştir.⁵⁶

Yine başka bir vakada Burcu Aktaş (18), %70 engele sahip down sendromludur. Babası KHK'lı olduğu gerekçesi ile bakım maaşı alamamaktadır.⁵⁷

Rüveyda Tekgöz (16) %70 engele sahip bir kişidir. Babası FETÖ soruşturmaları kapsamında hakkında işlem yapılan bir kişi olduğu için engelli aylığı alamamaktadır. Anne Nazire Tekgöz'ün yaptığı başvuru şu şekilde reddedilmiştir:

*“Sayın Nazire Tekgöz, T.C. Başbakanlık İletişim Merkezi'ne (BİMER) yapmış olduğunuz 1700124345 sayılı başvurunuz Antakya Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Başkanlığı tarafından cevaplanmıştır. Başbakanlık İletişim Merkezi'ne yapılmış olan başvurunuzun incelenmesi neticesinde; **eşiniz FETÖ/PDY terör örgütü faaliyetleri kapsamında hakkında işlem yapılan, meslekten ihraç edilen, görevden uzaklaştırılan ve tutuklanan vatandaşların yardım talepleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından yapılamamaktadır. Bu nedenle 09/02/2017 tarih ve 4 sayılı Mütevelli Heyeti kararıyla yardım başvurunuz RED edilmiştir.**”⁵⁸*

Engelli çocukların yaşadıkları hak kayıplarına dair istatistiki bir veri bulunmamaktadır. Ancak vaka bazlı bakıldığında gerekli bakıma erişimlerinin engellendiği, ebeveyn desteğinden mahrumiyet, sosyal haklara erişimin kısıtlanması, engele bağlı olarak verilen bakım maaşını alamama gibi hak kayıpları yaşandığı görülmektedir.

Sosyal Haklardan Yararlanma

Gülen Hareketiyle ilişkisi olan ailelerin öğrenci çocuklarına burs vermemek için onlar “yurt” veya “burs” müracaatında bulduklarında kendilerinden “hiçbir soy bağılları hakkında terör soruşturması veya ihraç işleminin yapılmadığına dair bir taahhüname” vermeleri istenmiş; böylece ya müracaatları engellenmiş ya da müracaatları halinde “yalan beyanda buldukları” gerekçesi ile yine de bursları verilmemiştir. Diğer yandan, kişilerin soy bağılları bahane edilerek burs almalarının engellemesi, öğrenci yurtlarında kalmalarının engellemesi gibi “ayrımcılık suçu” teşkil eden ayrımcılıklar karşısında yargı makamları da işlem yapmayarak sistematik hukuksuzlukların kalıcı hale gelmesini sağlamışlardır.⁵⁹ Devlet eliyle yapılan ayrımcılığın acı bir örneği haline gelmiştir.

⁵⁵ <https://kronos36.news/tr/uc-cocuk-annesi-iklima-tursun-gozaltina-alindi-gerekce-khklilara-yardim-etmek/>

⁵⁶ <https://artigercek.com/makale/engelli-ayligina-engel-18828>

⁵⁷ <https://www.tr724.com/khkli-kizi-oldugu-icin-yuzde-70-engelli-burcuya-bakim-maasi-verilmedi/>

⁵⁸ <https://www.gazeteduvar.com.tr/engelli-yakinina-khk-gerekcesiyile-yardim-verilmedi-haber-1507972>

⁵⁹ 4-5-6. Yılında OHAL'in Toplumsal Maliyeti Raporu/ Ömer Faruk Gergerlioğlu- Bayram Erzurumlu

Türkiye’de iş sahibi olmayanlara sağlık imkanlarına ücretsiz erişim sağlanan yeşil kart uygulaması vardır. Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu gerekçesi ile işinden KHK ile atılan bir kişi yeşil kart hakkında kendisi, eşi ve çocukları için başvurmuş ve yararlanmış. Sonrasında KHK’lı olduğu tespit edilmiş ve tüm ailenin yeşil kartları iptal edilmiştir. Ebeveyninin gülen hareketiyle bir şekilde bağlantısı olması yine bir çocuğun bir hakka erişiminin önünde engele dönüşmüştür.⁶⁰

Oyun ve Sosyalleşme Hakkı

BMÇH Sözleşmesi çocukların oyun oynama, zihinsel, fiziksel ve ruhsal olarak gelişmelerine yardımcı olacak etkinliklerde bulunma hakları madde 31 ile güvence altına alınmıştır:

“Taraf Devletler çocuğun dinlenme, boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence (etkinliklerinde) bulunma ve kültürel ve sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar.”

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü verilerine göre ise, 0-6 yaş arasında 345 çocuk cezaevlerinde kalmaktadır.⁶¹ Ancak bu çocukların ayrıntılı yaş dağılımı ve hangi cezaevlerinde kaldıkları bilinmemektedir. Hapishanelerde anneleriyle birlikte kalan çocukların oyun oynama, yaşlarına uygun eğitim alma hakları ihlal edilmektedir.

15 Temmuz 2016 sonrasında tutuklanan anneler, 0-6 yaş aralığındaki çocuklarının yanlarına almak durumunda kalmıştır. Zira dışarıda, çocuğun bakımını üstlenebilecek bir yakını olmayan ya da olsa dahi aile yakınlarının, büyük çocukların bakımını üstlenmeleri nedeni ile anneler küçük çocuklarını yanına almaktadır.

Anneleriyle Birlikte Mahpus Olan Çocuklar adlı raporda, çocuklu kadınların cezaevinde kaldıkları hak ihlalleri izlenmiştir.⁶² Bu çalışmada sırasında yapılan birebir görüşmelerden aktarılanlar şu şekildedir:

“Adli mahpusların çocukları kreşe gidiyordu ama bizim çocuklar gidemiyordu. Cezaevinin kreşi varmış ama bizim çocuklarımız o kreşe kabul edilmiyordu, Fetöcülerin çocukları kreşe giremiyor. Benim girdiğim zaman OHAL’in en yoğun uygulandığı dönemdi, çok sert ve acımasızdılar, gardiyanlar da bize öyle davranıyordu.” (39 yaş, 1,5 yaş çocuk, İzmir 1 Nolu T Tipi-Şakran)

Cezaevinde ebeveynin adli ya da siyasi tutuklu olmasına göre uygulanan prosedür değişmektedir. Öncelikle suçta ve cezada şahsilik gereği ebeveyni tutuklu ya da hükümlü olsa dahi çocuk bununla cezalandırılmaz. Ayrıca aynı şartlar altındaki kişilere farklı uygulamanın yapılması da eşitlik hakkının ihlalidir. Suçta ve cezada şahsilik Türk Ceza Kanunu’nda Eşitlik ise Anayasa madde 10 da ve yaptırımı da yine TCK’da ayrımcılık suçu olarak düzenlenmiştir. Uygulamaya maruz kalanlar çocuklar suç işleyen çocuklar değil, ebeveyni ile birlikte olduğu için cezaevinde bulunan çocuklardır.

Yine aynı raporda çocukların oyuncaklara erişiminin idarenin eylemleri ile oldukça kısıtlandığına dair veriler vardır:

“Hiç oyuncacı olmadı kızımın, benim ilaç kutularım vardı, astım spreyleri, çocuğum onlarla oynuyordu. İdareden ısrarla istiyorduk ama vermiyorlardı. Dışardan bebek gelmişti, bebeğin içini açıp bakıcaz dediler, bebeğin içini açtıktan sonra ben çocuğa nasıl vereyim.” (40 yaş, 6 ay çocuk, İzmir 1 Nolu T Tipi-Şakran)

⁶⁰ <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2020/04/30/khklinin-yesil-karti-iptal-edildi>

⁶¹ 2021 Mart ayında yapılan resmi basın açıklamasına göre 345 çocuk cezaevindedir. Ancak 2023 yılı itibariyle güncel sayıya dair resmi bir veri elde edilememiştir. <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/basin-aciklamasi09032021045708>

⁶² <https://etkiniz.eu/wp-content/uploads/2021/12/Anneleriyle-Birlikte-Mahpus-C%CC%A7ocuklar-Raporu.pdf>

“Oyuncak vermiyorlardı, sadece kitap vermişlerdi, onlar da daha büyük yaş grubu içindi ama resimlerine bakıyorduk. Ben çok uğraştım, kaç kez müdüre çıktım, dilekçeler yazdım. İstediklerim de boya kalemi, resim defteri, oyun hamuru, oyuncak fincan takımı istedim, sadece fincan takımını verdiler. Tamamen memurun insiyatifi.” (36 yaş, 1,5 yaş çocuk, Osmaniye 1 Nolu T Tipi)

Avluda küçük bir park vardı, bize sadece hafta sonu 1 saat çıkartabilirsiniz dendi. Biz de dilekçe verdik, hafta içi de talep ettik, kabul edilmedi çünkü ya sosyolog ya da çocuk gelişimci, bu ikisinden bir tanesi çocuklara nezaret etmek istemediği için hafta içi de anne ile çıkamadığı için talebimiz kabul edilmedi. Haftasonu gardiyan kendi istediği zaman geliyordu, parka çıkıyorduk sadece bir saat.” (30 yaş, 3 yaş çocuk, Trabzon E Tipi)

Çocukların gelişimi için gerekli olan açık hava, hareket edebilecekleri alan, annelerinden ayrı uyuyabilecekleri yer gibi imkanların fiziki olarak olmadığı cezaevlerinde çocuklar oyuncakla dahi oynayamamaktadırlar.

Beslenme Hakkı

Çocukların fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı gelişebilmeleri için beslenme ilk sıralarda yer almaktadır. Çocukların yaşlarına uygun, sağlıklı beslenmelerinin desteklenmediği, hatta engellendiği durumlar “yaşam hakkının” ihlali anlamına gelmektedir ve “çocuğun yüksek yararının gözetilmesi” ilkesine aykırıdır.

İlgili 5275 sayılı yasanın 65.Maddesinin 2.fıkrasında çocukların beslenme hakkı vurgulanmaktadır: *“Analarının yanında kalan çocuklara, yaş ve durumlarına ve ihtiyaçlarına göre yiyecek ve içecek verilir.”* Ancak hapisane koşullarında çocukların annelerinden ayrı birer birey olarak sayılmadıkları ve annelerin yemeklerini paylaşmak zorunda kalmaktadırlar.

Anneleriyle Birlikte Mahpus Olan Çocuklar⁶³ adlı raporda cezaevinde kalan annelerle yapılan görüşmelerde şu bilgiler paylaşılmıştır:

“Çaresizlik. Ben kızımı katı gıdaya alıştırmaya çalışıyordum, sütüm de azalmıştı çünkü ama yemekler o kadar kötüydü ki, aşırı yağlıydı, yıkayıp yedirmeye çalışıyorduk ama yemiyordu, bazen sütüm kesiliyordu, aç kalıyordu kızım. Sayıyordum bugün aç kaldı, bugün de aç kaldı diye sonra saymayı bıraktım, alıştım. Hiçbir ihtiyaçları verilmiyordu.” (40 yaş, 6 ay çocuk, İzmir 1 Nolu T Tipi-Şakran)

“... İçeri girdim, sütüm kesildi ilk dönemlerde. Kızıma mama bulamadık, kantinde mama satılmıyormuş, gardiyana söyledim, “sütüm kesildi, çocuğum aç” diye, bana 1 gün sonra mama getirdiler, tarihi 2 yıl geçmişti mamanın. Ellerde mama olmadığını söylediler, Pazartesi alabileceklerini söylediler, kızım 3-4 gün aç kaldı.” (40 yaş, 6 ay çocuk, Aydın E Tipi)

“Ertesi gün sütüm olmadığı için 4 aylık bebeğe patlıcan yemeği yedirmek zorunda kaldım. Mamasını kafalarına göre ve sınırlı sayıda getiriyorlardı. Bazen bulgur pilavı gibi ne bulursa onu yedi.”⁶⁴

Anneler yeterli beslenemediği için sütleri kesilmektedir. Çocuğun bebek mamasına erişimi ise keyfi uygulamalara göre verilmektedir. Bir çocuğun beslenmesini engellemek aynı zamanda yaşam hakkının sahasına da giren bir konudur. Anne sütü ve bebek maması olmadan bir bebeğin beslenmesi çok zordur ve yetişkinin yediği yiyecekleri yemesi sağlığı için uygun değildir.

⁶³ Bakınız dipnot 51.

⁶⁴ <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-40831729>

SONUÇ

Yukarıda her hak başlığının altında ele alınan örneklerden görüleceği üzere, çocuklar anne babalarının etiketleri nedeniyle açık hak ihlalleri yaşamaktadırlar. 0-18 yaş aralığındaki binlerce çocuk, hak yelpazesindeki onlarca hakkından mahrum kalmakta, ötekileştirilmekte, toplumdan izole edilmekte ve ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Devlet eliyle gerçekleşen ayrımcılık dalga dalga büyümekte ve toplumu kuşatmaktadır. Ötekileşen *bağlantılı ailelerin bağlantılı çocukları* sosyal kabul ve destekle iyileşebilecekleri toplumun, zorbalığı ile bir kere daha tecrit edilmektedir.

Anne karnında iken cezaevine giren çocuklar, gökyüzüne, sağlıklı yiyeceklere, kendilerine ait bir yatağa, oyuncaklara, eğitime, toprağa ve bitkiye sayılamayacak onlarca şeyden mahrum kalmaktadır.

Okul çağındaki bir çocuk, iyi bir olasılıkla ailesi birliktedir. Ama çoğunlukla ebeveynlerinden biri ya da ikisi de yanında değildir. Ebeveyn desteği ile gelişebileceği bir çağda onlarsız büyümektedir. Buldukları okullarda idare ve öğretmenler eşit davranmamaktadır. Birçok orta eğitim kurumunda benlik oluşumu yeni başlayan çocuklar etiketleriyle tanışmakta, bu etiketleri nedeniyle sağlanan imkanlardan yararlanamamaktadırlar.

Sağlık ve sosyal haklara erişim noktasında ciddi hak kayıpları yaşanmakta; engelli bireylere sağlanmış olan imkanların erişimi engellenmektedir.

Yetişkinliğe doğru ilerleyen yaşlarındaki bazı gençler, devletin ayrımcılığı ve toplumun zorbalığı ile daha fazla mücadele edememiş ve hayatlarından vazgeçmiştir. Bir insan öldükten sonra gelecek olan iade-i itibarın ya da adaletin değeri yoktur. Birçok genç üzerlerine atılan toprağın altında, varlıklarını kimliklerini ve maalesef hayatlarını kaybetmektedir.

Gelecek neslin var olabilmesi için devletin yaptığı ayrımcılığa ivedilikle son vermesi gerekmektedir ve toplumun bu ayrımcılığın uygulayıcısı olmasının önü alınması için gerekli tedbirler yine devlet eliyle alınmalıdır. Ancak tepeden inme şekilde hızlıca netice alınacak bir durum olmadığından sosyal oluşumlar eliyle kullanılan dilde yani söylemde bir değişikliğe gidilmesi gerekmektedir.

Herkesçe bilindiği üzere yıkmak kolay ancak yapmak zordur! İmarı uzun sürecek bir nesil kurtarma projesinde toplumun her bir hücresi reaksiyon vermelidir.

OTHERS AISBL, BELÇİKA

2023

www.solidaritywithothers.com

info@solidaritywithothers.com

0032 497 32 45 50

SOLIDARITY WITH OTHERS
BELÇİKA
2023